

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKOM SABORU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. podstavak 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE NJEGOVA DONOŠENJA

Prema postojećem zakonskom rješenju zastupnici Hrvatskog sabora ostvaruju pravo na zastupničku mirovinu pod povoljnijim uvjetima u odnosu na opće propise i to po dva osnova:

1. mogućnost umirovljenja 10 godina ranije nego je to prema općim uvjetima
2. povoljniji način izračuna mirovine. Dok se prema općim uvjetima broj godina radnog staža čiji se prosjek uzima u obzir prilikom izračuna mirovine povećava iz godine u godinu, osnovica za saborsku mirovinu predstavlja zadnja isplaćena plaća.

Mirovinskom reformom iz 1998. prelazi se na novi način izračuna mirovine za radnike. Dok je do tada osnova za izračun mirovine predstavljao prosjek deset najpovoljnijih godina reformom se uvodi sustav koji postepeno povećava broj godina koje se uzimaju za izračun do dostizanja točke u kojoj bi cjelokupni radni staž ulazio u obračun.

Prosječna mirovina 31.12. 2004. u Republici Hrvatskoj iznosila je 1.824 kune dok je u tome vremenu prosječna saborska mirovina bila 8.585 kune.

Prema dostupnim podacima danas ima oko 173 000 umirovljenika koji su mirovinu ostvarili po povoljnijim uvjetima, a da ne udovoljavaju opće uvijete. Od toga je 336 mirovina članova Vlade i zastupnika.

Promjenama zakona o radu 2003. godine Hrvatski sabor je prepolovio otkazne rokove tako da danas oni iznose maksimalno 3 mjeseca za radnike, koji imaju više od 20 godina staža. Prepolovljene su i otpremnine prilikom otkaza i one iznose 1/3 prosječne plaće po godini staža ali maksimalno 6 prosječnih plaća. Prava nezaposlenih na Zavodu za zapošljavanje također su prepolovljena te radnici sa navršenih 20 godina staža primaju naknadu koja maksimalno iznosi 1.000 kuna ali najviše 390 dana. Pravo na naknadu do stjecanja uvjeta za mirovinu imaju tek radnice s navršenih 30 godina staža, a radnici s navršenih 35 godina staža.

Iako broj korisnika saborske mirovine u ukupnom broju korisnika povlaštenih mirovina ne predstavlja značajan broj, sam institut povlaštene saborske mirovine, izrazito srozava ugled parlamenta u očima građana i predmet je svakodnevnih kritika.

Odricanjem od ove povlastice napravio bi se prvi potez za povrat povjerenja građana u saborske zastupnike i Sabor u cjelini.

Ovaj prijedlog zakona ne zadire u stečena prava dosadašnjih saborskih zastupnika.

III .OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKOM SABORU

Članak 1.

U Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru («Narodne novine» br. 55/00 i 107/01) u članku 2. riječ «mirovinu,» briše se.

Članak 2.

U članku 3. točka 5. briše se. Točka 6. postaje točka 5.

Članak 3.

U članku 5. u prvom i drugom stavku riječi «zastupničku mirovinu ili» brišu se.

Članak 4.

U glavi 6. ZASTUPNIČKA MIROVINA briše se riječ «ZASTUPNIČKA»

Članak 8. mijenja se i glasi:

«Zastupnici ostvaruju pravo na mirovinu prema općim propisima mirovinskog osiguranja»

Članci 9.-17. brišu se. Članci 18.-21. postaju članci 8.-11.

Članak 5.

U članku 18. riječi «kad ostvaruje prava na zastupničku mirovinu u skladu s ovim Zakonom» brišu se.

Članak 6.

U članku 19. riječi «zastupničke mirovine i razlike između zastupničke mirovine i mirovine utvrđene prema općim propisima» brišu se.

Članak 7.

Članak 22. briše se. Članci 23. i 24. postaju članci 12. i 13.

Članak 8.

Članci 1. 2.i 3. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru brišu se.

Članak 9.

Ovaj zakon primjenjuje se na zastupnike počevši sa zastupnicima petog saziva Hrvatskog sabora konstituiranog 23. prosinca 2003.

Ovaj zakon ne mijenja status zastupnika koji su pravo na zastupničku mirovinu stekli i ostvarili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Svi postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti će se po ovom Zakonu.

Članak 10.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u «Narodnim novinama».

Obrazloženje

Uz članke 1.-8.

Člankom 4. ukida se «saborska mirovina». Člancima 1.-3., i 5.-8. usklađuje se tekst zakona sa predloženom izmjenom.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisuje se da se zakon odnosi na zastupnike počevši sa zastupnicima petog saziva Hrvatskog sabora konstituiranog 23. prosinca 2003., dok zastupnici koji su pravo na saborsku mirovinu stekli i ostvarili do stupanja na snagu ovog zakona zadržavaju stečena prava.. Ujedno se propisuje da se na postupke pokrenute, a nedovršene, prije stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivati odredbe ovoga Zakona.

Uz članak 10.

Određuje se stupanje na snagu zakona.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

ZAKON O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKOM DRŽAVNOM SABORU (Narodne novine 55/00)

1. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju prava i dužnosti zastupnika u Hrvatskom državnom saboru koja se odnose na plaću, mirovine, naknade, ostala primanja i druga prava na osnovi obnašanja zastupničke dužnosti.

Članak 2.

Zastupnici u Hrvatskom državnom saboru (u daljnjem tekstu: zastupnici), imaju pravo na plaću, mirovinu, naknade, ostala primanja i druga prava na osnovi obnašanja zastupničke dužnosti pod uvjetima i na način kako je utvrđeno posebnim propisima ako ovim Zakonom nije što drukčije određeno.

Članak 3.

Zastupnik na osnovi obnašanja zastupničke dužnosti uz prava i obveze utvrđene posebnim propisima ima pravo na:

1. plaću, odnosno razliku plaće ako je plaća koju zastupnik ostvaruje po drugoj osnovi manja,
2. naknadu plaće nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti,
3. naknadu materijalnih troškova u mjesečnom, paušalnom iznosu (zastupnički paušal),
4. naknadu troškova prijevoza u javnom prometu (željezničkom, riječnom, pomorskom i zračnom) na području Republike Hrvatske i gradskom prometu (besplatan prijevoz),
5. zastupničku mirovinu prema uvjetima utvrđenim ovim Zakonom,
6. druga prava utvrđena ovim Zakonom i Poslovníkom.

2. ZASTUPNIČKA PLAĆA

Članak 4.

Zastupnik ima pravo na plaću koja se utvrđuje prema odredbama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

Zastupnik koji ne ostvaruje plaću na temelju obnašanja zastupničke dužnosti ima pravo na razliku plaće koju bi ostvario na temelju obnašanja zastupničke dužnosti i plaće koju ostvaruje po drugoj osnovi, ako je plaća koju ostvaruje po drugoj osnovi manja.

3. NAKNADA PLAĆE NAKON PRESTANKA OBNAŠANJA ZASTUPNIČKE DUŽNOSTI

Članak 5.

Zastupnik nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti do početka ostvarivanja plaće po drugoj osnovi ili do ispunjavanja uvjeta za zastupničku mirovinu ili starosnu mirovinu prema općim propisima ima, za vrijeme od šest mjeseci od dana prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje zastupnik, odnosno zastupnik kao dužnosnik u Hrvatskom državnom saboru na istoj dužnosti, a sljedećih šest mjeseci pravo na 50% te naknade.

Zastupnik kojem nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti do ostvarivanja prava na zastupničku mirovinu ili starosnu mirovinu prema općim propisima nedostaje manje od godinu dana, ima pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje zastupnik na istoj zastupničkoj dužnosti do ostvarivanja prava na mirovinu, ali ne dulje od godinu dana.

4. ZASTUPNIČKI PAUŠAL

Članak 6.

Zastupnik ima pravo na zastupnički paušal za povećane materijalne troškove u obnašanju zastupničke dužnosti u mjesečnoj svoti od 10 dnevnica za službeno putovanje u Republici Hrvatskoj.

Odluku o visini i načinu isplate zastupničkog paušala donosi radno tijelo doma Hrvatskoga državnog sabora kojem su ti poslovi stavljeni u djelokrug Poslovníkom doma.

Zastupnički paušal ne podliježe oporezivanju.

5. BESPLATAN PRIJEVOZ SREDSTVIMA JAVNOG PROMETA

Članak 7.

Zastupnik uz predočenje zastupničke iskaznice ima pravo na besplatan prijevoz u željezničkom, cestovnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu te javnom gradskom prometu u svim pravcima na području Republike Hrvatske i za neograničen broj putovanja.

Prijevoznici javnog prometa za izvršene usluge prijevoza iz stavka 1. ovoga članka, imaju prvo na nadoknadu koja im se isplaćuje u skladu s pravilnikom kojeg donosi ministar financija.

Sredstva za nadoknadu iz stavka 2. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu.

6. ZASTUPNIČKA MIROVINA

Članak 8.

Zastupnik nakon prestanka zastupničkog mandata ima pravo na zastupničku mirovinu prije ispunjenja općih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ako je najmanje u jednom zastupničkom mandatu obnašao dužnost zastupnika dulje od polovice vremena od vremena trajanja zastupničkog mandata propisanog Ustavom Republike Hrvatske, te ima najmanje 20 godina mirovinskog staža i navršениh 55 godina života - muškarac, odnosno 50 godina života - žena.

Zastupniku se u vrijeme trajanja mandata iz stavka 1. ovoga članka uračunava i vrijeme u kojem mu je mandat mirovao jer je kao zastupnik bio izabran ili imenovan na dužnost čije je obavljanje nespojivo s obnašanjem zastupničke dužnosti u skladu sa zakonom.

Zastupnik koji ispunjava uvjete utvrđene u stavku 1. ovoga članka zastupnička mirovina iznosi 65% od osnovice i povećava se za 2% za svaku daljnju navršenu godinu mirovinskog staža.

Članak 9.

Zastupnik koji je zastupničku dužnost obnašao tri mandata uzastopce i ako je u svakom mandatu obnašao zastupničku dužnost dulje od polovice vremena od vremena trajanja mandata propisanog Ustavom Republike Hrvatske ima pravo na zastupničku mirovinu ako ima najmanje 15 godina mirovinskog staža.

Zastupniku koji ispunjava uvjete utvrđene u stavku 1. ovoga članka zastupnička mirovina iznosi 55% od osnovice i povećava se za 2% za svaku daljnju navršenu godinu mirovinskog staža.

Članak 10.

Iznimno od odredaba članka 8. stavka 1. i članka 9. stavka 1. ovoga Zakona zastupnik kod kojega je zbog bolesti i ozljede izvan rada tijekom obnašanja zastupničke dužnosti nastupila opća nesposobnost za rad ima pravo na zastupničku mirovinu u iznosu utvrđenom prema članku 8. stavku 3. ovoga Zakona.

Članak 11.

Zastupnik kojemu je zbog ozljede u svezi s obnašanjem zastupničke dužnosti nastupila opća nesposobnost za rad ima pravo na zastupničku mirovinu neovisno o mirovinskom stažu, godinama života i vremenu obnašanja zastupničke dužnosti.

Mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se u visini od 85% od osnovice.

Članak 12.

Zastupnik koji je uvjete mirovinskog staža propisane ovim Zakonom ispunio na temelju međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju, za ostvarivanje i određivanje visine mirovine uzima se ukupni mirovinski staž ostvaren u Republici Hrvatskoj u inozemstvu.

Zastupnik kojemu je priznato svojstvo političkog zatvorenika prema Zakonu o pravima bivših političkih zatvorenika (»Narodne novine«, br. 34/91., 76/93., 52/94., 34/95. - pročišćeni tekst i

164/98.) vrijeme provedeno u zatvoru ili pritvoru uračunava se u mirovinski staž za ostvarivanje i izračunavanje visine zastupničke mirovine utvrđene ovim Zakonom.

Članak 13.

Osnovica za određivanje zastupničke mirovine je neto plaća zastupnika koju je ostvario, ili bi ostvario, u mjesecu koji je prethodio podnošenju zahtjeva za utvrđivanje prava na zastupničku mirovinu.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka ako je u vrijeme podnošenja zahtjeva za utvrđivanje prava na zastupničku mirovinu prema ovom Zakonu to povoljnije, osnovica za određivanje zastupničke mirovine je neto plaća koju ostvaruje zastupnik, odnosno neto plaća koju ostvaruje dužnosnik u Hrvatskom državnom saboru u to vrijeme.

Iznos zastupničke mirovine ne može biti veći od 85% od osnovice.

Članak 14.

Zastupnik koji je ostvario pravo na starosnu mirovinu prema općim propisima ima nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti pravo na razliku između zastupničke mirovine i mirovine utvrđene prema općim propisima.

Članak 15.

Prava iz članka 8., 9., 10. i 11. ovoga Zakona mogu ostvarivati svi zastupnici koji su obnašali zastupničku dužnost na dan 8. listopada 1991. godine i nadalje bez obzira jesu li primali plaću kao zastupnici ili ne ako su zastupničku dužnost obnašali dulje od polovice vremena od vremena trajanja zastupničkog mandata propisanog Ustavom Republike Hrvatske.

Pravo na zastupničku mirovinu pod uvjetima utvrđenim člankom 8. stavkom 1. ovoga Zakona imaju i bivši delegati u Saveznom vijeću i Vijeću republika i pokrajina Skupštine bivše SFRJ iz Republike Hrvatske koji su te dužnosti obnašali u interesu neovisnosti Republike Hrvatske u razdoblju od 30. svibnja 1990., odnosno od 25. lipnja 1991. do 8. listopada 1991., te su na poziv Vlade Republike Hrvatske napustili dužnost delegata u tim vijećima i stavili se na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske.

Članak 16.

Članovima obitelji umrlog korisnika zastupničke mirovine, obiteljska mirovina se određuje u visini 70% zastupničke mirovine na dan njegove smrti.

Članovima obitelji umrlog zastupnika koji ima pravo na zastupničku mirovinu, ali to pravo nije ostvario, obiteljska mirovina određuje se prema odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 17.

Na postupak ostvarivanja prava na zastupničku mirovinu određenu ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju koje se odnose na podnošenje zahtjeva, usklađivanje i korištenje mirovine.

Pravo na zastupničku mirovinu ostvaruje se u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, a postupak se pokreće na zahtjev zastupnika iz članka 8., 9., 10. i 11. ovoga Zakona ili osobe iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona, odnosno člana njegove obitelji.

7. OTPREMNINA

Članak 18.

Zastupnik kod ostvarivanja prava na zastupničku mirovinu u skladu s ovim Zakonom nema pravo na otpremninu niti je može ostvariti po općim propisima kojima se uređuje ovo pravo za sve zaposlenike u Republici Hrvatskoj.

Članak 19.

Sredstva za naknade razlike plaće, naknade plaće nakon prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, zastupničke mirovine i razlike između zastupničke mirovine i mirovine utvrđene prema općim propisima osiguravaju se u državnom proračunu.

8. OSTALA PRAVA ZASTUPNIKA

Članak 20.

Zastupniku se osigurava, prema mogućnostima i redosljedju zastupničkih dužnosti iz članka 12. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, radni prostor u Hrvatskom državnom saboru, a zastupniku izabranom u izbornoj jedinici u Županijski dom, u radnom prostoru jedinice lokalne samouprave i uprave.

Zastupnici nacionalnih manjina, izabrani u posebnim izbornim jedinicama, imaju pravo na radni prostor u Hrvatskom državnom saboru.

9. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 21.

Pravo na razliku plaće na temelju članka 4. stavka 2. ovoga Zakona zastupniku se priznaje od 1. ožujka 2000.

Članak 22.

Svim korisnicima zastupničke mirovine ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona visina iznosa mirovine obvezno će se uskladiti s odredbama ovoga Zakona.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje će po službenoj dužnosti obaviti usklađivanje iz stavka 1. ovoga članka u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 23.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o pravima zastupnika u Saboru Republike Hrvatske (»Narodne novine« br. 39/92., 75/92., 86/92.- pročišćeni tekst, 87/94., 72/95., 14/96. i 129/99.).

Svi postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po ovom Zakonu.

Članak 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKOM DRŽAVNOM SABORU (Narodne novine 107/01)

Članak 1.

U Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru (»Narodne novine«, br. 55/00.) iza članka 16. dodaje se članak 16.a koji glasi:

»Članak 16.a

Svota zastupničke mirovine određene prema članku 8. do 16. ovoga Zakona smanjuje se ovisno o visini, i to:

- 1) za 8% razlika od 2.500,01 – 3.000,00 kuna,
- 2) za 12% razlika od 3.000,01 – 4.000,00 kuna,
- 3) za 16% razlika od 4.000,01 – 5.000,00 kuna,
- 4) za 20% iznos od 5.000,01 i nadalje.

Svota mirovine smanjena prema stavku 1. ovoga članka, ne može iznositi manje od svote mirovine određene prema općim propisima o mirovinskom osiguranju.

Članak 2.

Korisnicima zastupničke mirovine kojima je mirovina određena do 31. prosinca 2001. prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru za koje se sredstva osiguravaju u državnom proračunu, svota mirovine koja im je pripadala na dan 30. rujna 2001. smanjuje se prema članku 1. ovoga Zakona. Tako smanjena svota mirovine ne može iznositi manje od svote mirovine određene prema općim propisima o mirovinskom osiguranju.

Svota mirovine određena prema stavku 1. ovoga članka pripada korisniku od 1. siječnja 2002.

Članak 3.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj će dužnosti donijeti novo rješenje o smanjenju svoti mirovine prema članku 2. ovoga Zakona.

Članak 4.

U nazivu Zakona i cijelom tekstu Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru (»Narodne novine«, br. 55/00.) riječi: »Hrvatski državni sabor« zamjenjuju se riječima: »Hrvatski sabor« u odgovarajućem padežu.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 1. siječnja 2002.